

APPENDIX XLVII.

De Suspensione Rom. Pontifici reservata, quam incurrunt ordinem recipientes ab excommunicato, suspenso, interdicto, vel ab haeretico et schismatico notorio.

Hanc suspensionem his verbis Pius Papa IX sexto loco infert: *Suspensionem ab ordine suscepto ipso iure incurrunt, qui eundem ordinem recipere praesumpserunt ab excommunicato, vel interdicto nominatim denunciatis, aut ab haeretico vel schismatico notorio: eum vero qui bona fide a quopiam eorum est ordinatus, exercitium non habere Ordinis sic suscepti, donec dispensetur, declaramus.*

Antiquis canonibus cautum erat, ne quis ab eo ordines acciperet, qui potestatis exercitio careret; nemo enim dare poterat quod non habebat: atque tanta verborum vi ordinationes haeticorum, simoniacorum etc. prohibebantur ut benigna quodammodo interpretatione lati in re canones indigeant, (1) et certe ad Ecclesiae fidem collata, qua scitum semper est, quorumcumque haeticorum et schismaticorum dummodo rite ordinatorum ordinationes validas esse, quamvis illicitas.

Ne in citandis canonibus nimis, in Concilio oecumenico Lateranensi III sub Alexandro Papa

III, anno 1179 celebrato, Canone II legimus: « Quod a praedecessore nostro felicitis memoriae Innocentio (II) factum est, innovantes, ordinationes ab Octaviano et Guidone haesiarchis, nec non a Ioanne Strumensi, qui eos sequutus est, factas, et ab ordinatis ab eis, irritas esse censemus; adiicientes etiam, ut si quis dignitates ecclesiasticas seu beneficia per praedictos schismaticos receperit, careat impetratis. »

Innocentius III insuper ad Archiepiscopum Bisuntinum mandavit: « Priorem, quem a schismatico asseris ordinatum, ab officio potestatis repellere incunctanter, nisi legitime probaverit secum fuisse misericorditer dispensatum, et ab ea persona quae potestatem habuerit dispensandi. » *De schismat. Cap. 11.*

Ita ut nullum sit dubium, ab Ecclesia ordinationes ab haeticis vel schismaticis factas semper irritas habitas fuisse, non quantum ad valorem actus, sed quantum ad exercitium traditae potestatis. Idipsum autem dicendum esse de ordinationibus ab Episcopis excom-

(1) Praesertim Capp. 24, 25, Caus. 1, Quaest. VII, et Capp. 1, 2, 3, Caus. IX, Quaest. II.

municatis peractis evidentissime patet ex variis testibus quae in iuris corpore allegantur.

Atqui hisce prorsus canonicis dispositionibus innititur Pii Papae IX Caput quod expendimus, ita ut quantum ad substantiam attinet, eadem sit novi et antiqui iuris dispositio.

Attamen ius antiquum et novum differunt 1. quantum ad extensionem, ad principia scilicet vel causas, ex quibus suspensio oritur, cum in antiquo iure suspensio pleterentur etiam ordinati ab Episcopo Simoniaco, vel irregulari, deposito, et degradato; de quibus suspensionibus nihil in Piano Capite habetur. Utrum vero bona fide ordinati ab huiusmodi simoniacis, degradatis etc. post Pianam Constitutionem adhuc inhabilitate ordinem exercendi teneantur infra expendimus. 2. quantum ad modum. Etenim in iure antiquo necessarium erat, ut eiusmodi Episcopi excommunicati, suspensi, vel haetici etc. essent vitandi, ideoque tales per sententiam iudicis nominatim declarati. Qua de causa si vitandi non essent, eiusmodi suspensione ab eis ordinati non afficiebantur: Hinc Bonacina *De suspensionibus omnibus in particulari, Disp. III, Punct. X. n. 2.* scribit: Hinc sequitur, « ordinatum ab Episcopo haeretico, schismatico, simoniaco vel alia ratione excommunicato, suspenso, interdicto, vel irregulari, etiam manifesto et no-

torio, non affici hac suspensione nisi per sententiam sit nominatim declaratus talis. Ratio est, quia eiusmodi Episcopus post Concilium Constantiense non dicitur vitandus ex vi prohibitionis ecclesiasticae. » At non ita in nostra Constitutione: quamvis enim Episcopus, ad hoc ut ordinatus suspensionem incurrat, esse debeat nominatim excommunicatus, suspensus etc.; non tamen necessarium est ut sit nominatim declaratus haeticus vel schismaticus, sed satis est ut sit notorius; ad notorietatem autem facti, non requiri sententiam iudicis alias probavimus.

Interea animadvertimus, maximam intercedere differentiam primam inter et alteram Capitis partem relate ad irrogatas poenas. Dum enim in prima parte dicitur: *suspensionem ab ordine suscepto ipso iure incurrunt etc.*, de veri nominis censura sermo est, ita ut eam violantes irregularitatem contrahant. Id patet ex quo suspensio lata sit in praesumentes, et quidam indeterminate quoad tempus, consequenter in poenam patrati criminis; censura ergo est, cum habeat requisita omnia ad veri nominis censuram.

E contra non censura, sed poena tantum in altera Capitis parte continetur, dum dicitur: *exercitium non habere ordinis sic suscepti*; ideoque eam violantes irregulares non fiunt. Quod patet 1. quia censurae proprie dictae sine gravi

peccato non contrahuntur; at in Capite dicitur: *qui bona fide*; ergo sine peccato. 2. quia legislator suspensionis vocabulum paullo ante adhibitum praetermittit; neque utriusque partis verba sive hoc in loco, sive in iure aequipollent; 3. Insuper in odiosis quod minimum sequi debemus. 4. Quia in altera parte Capituli Legislator unam dispensationem exigit: at veri nominis censurae per absolutionem tolluntur. Utrum vero huius poenae dispensatio Romano Pontifici vel

Episcopo reservata sit, infra expendemus.

Huic tamen sententiae quam nos cum aliis defendimus, adversatur Bonacina, qui *De Censuris in particulari Tract. III. D. 1. Punct. X. n. 4.* quaerit: « Sed modo dubium est utrum ignorans Episcopus excommunicatum, suspensum, interdictum, aut irregularem, ligetur ista suspensione, recipiendo ordines ab huiusmodi Episcopo? » (1) Atque affirmanti sententiae adhaeret, eo quod cum

(1) Respondeo duplicem esse in hac re Doctorum sententiam.

« Prima est Innocentii in *Cap. 1, n. 4, de Schismat.*, Panormitani in *Cap. Veritatis, n. 46 de dolo et contumacia*, Alphonsi a Castro *lib. 2, de pot. leg. poenalis, Cap. 15, Concl. 3.* Rodriguez in *summ. 2 part. cap. 19...* et aliorum negantium incurrere. Ratio est quia ista suspensio lata videtur a iure in poenam; poena autem supponit culpam; sed qui ordines recipit ignorans Episcopum excommunicatum, suspensum etc. non committit culpam; ergo non incurrit poenam suspensionis.

« Secunda sententia cui adhaereo, est Covarr. *cap. Alma part. 1, §... n. 6,* Diaz. in *pract. cap. 28, n. 3,* Suarez *n. 63,* Sairi... et aliorum... asserentium ignorantiam etiam probabilem et invincibilem non excusare ab ista suspensione. Ratio est, tum quia nemo dare potest quod non habet *Cap. Daibertum 1, q. 7.* Sed Episcopus excommunicatus, suspensus, aut interdictus vitandus non habet usum Ordinum; ergo neque illum conferre potest: sicut enim recipiens ordinem ab eo, qui non est Episcopus, non recipit ordines, quamvis putet illum esse Episcopum, ita qui recipit ordines a vero Episcopo, putans illum non esse affectum censura, seu canonico impedimento, ob quod arcetur ab usu Ordinum, non recipit usum Ordinum. Sicut enim Episcopus indiget characterem ut characterem imprimat; ita opus est ut habeat characteremabilem ad operandum ut alteri conferat characteremabilem et expeditum ad suam operationem, tum quia Ecclesia hunc defectum induxit non ob culpam ordinati, sed ordinantis, cuius acta irritare intendit quantum potest; cum autem in hoc casu irritare possit eius acta quoad Ordinum executionem in ipso suscipiente, iure merito suscipientes ordines ab excommunicato, suspenso, vel interdicto vitando, privat executionem Ordinum susceptorum.

« Ad rationem primae sententiae respondeo istam suspensionem non habere propriam rationem poenae ac censurae respectu ipsius suscipientis Ordines, sed potius habere rationem defectus et impedimenti provenientis ex culpa conferentis, et ex carentia potestatis Ordinis in ipso ordinante, qui ab Ecclesia prohibetur ordine Episcopali fungi. »

Episcopus huiusmodi non habeat usum Ordinum, illum alteri conferre non potest, quamvis hic ignoret illum esse haereticum, excommunicatum etc.

Verum, ni opinio nos fallit, in ratiocinio clar. Bonacinae magna confusio est; aliud est enim quod recipiens ordines ab Episcopo haeretico, excommunicato etc., eum esse talem ignorans, impediatur usu Ordinum exercendorum; aliud est quoad incurrat proprie dictam suspensionem, seu suspensionis censuram; primum nemo negaverit; alterum vero probandum a cl. Bonacina erat, et nostro iudicio minime probavit. Quod enim argumentatur vel eo ex quod Episcopus huiusmodi exercitium potestatis non habeat, ideoque usum Ordinis conferre nequeat, vel ex eo quod Ecclesia eiusmodi defectum induxit ob culpam ordinantis, demonstrat utique ordinatum non habere usum acceptae per ordinem receptum potestatis, sed minime demonstrat, eum censuram suspensionis incurrere, ideoque absolutione, non una dispensatione indigere, ut ordinem ab haeretico, schismatico, etc. Episcopo bona fide acceptum exerceret.

Quid insuper? Si eiusmodi suspensio non habet propriam rationem poenae ac censurae respectu ipsius suscipientis Ordines, ut ipse Bonacina scribit, ergo respectu suscipientis Ordines censura non erit;

ergo dispensatione non absolutione tollitur. Id vero quaerimus.

Nemo vero suspicetur, Bonacina loqui hoc in loco de suspensione, prout pura poena est, non censura; cum enim ipse scribat *utrum ignorans... ligetur ista suspensione*, manifestum est, eum loqui de suspensione quam contrahunt illi qui scienter suscipiunt ordines ab excommunicato, suspenso etc., qui profecto veri nominis, etiam ipso fatente, suspensionem incurrunt.

Post haec observamus, eiusmodi suspensionem generalem non esse, scilicet a quolibet suscepto ordine, prout erat antecedens, sed ab uno ordine male suscepto ab haeretico, excommunicato etc.; Lex enim aperta est: *Suspensionem ab ordine suscepto, et exercitium non habere Ordinis sic suscepti.* Qua de causa si quis ab haeretico, schismatico susceperit Sacrum Presbyteratus ordinem, huius utique exercitio suspenditur, non autem Diaconatus, Subdiaconatus et aliorum Ordinum, in quibus licite ministrare poterit.

Hisce praemissis, expendamus quinam et quibus in casibus hanc suspensionem incurrant.

1. Porro eam incurrunt ii omnes qui ordinem sive maiorem, sive minorem recipere praesumunt *ab excommunicato, vel suspenso, vel interdicto nominatim denunciatis: aut ab haeretico vel schismatico notorio.* Quo in loco observamus Ordinantem, ad hoc ut suspensio

incurratur, debere esse nominatim excommunicatum, vel suspensum vel interdictum; qua de causa si sit quidem excommunicatus vel suspensus, vel interdictus, at non nominatim, ordines ab eo recipiens suspensionem non incurrit; versamur enim in lege strictae interpretationis. Hinc si quis ordines recipiat ab Episcopo collegialiter excommunicato vel interdicto, eo quod scilicet ad aliquod Collegium vel universitatem pertineat, quae interdicto supposita fuit, suspensionem non contrahit; etenim dici nequit nominatim excommunicatus vel interdictus.

Necessarium at non est, ut quis sit nominatim declaratus haereticus aut schismaticus ad hoc ut ab eo recipiens ordines suspensionem incurrat: sed satis est ut sit haereticus aut schismaticus notorius.

At vero nominatim excommunicati, suspensi, et interdicti illi dicuntur qui tales ab habentibus potestatem per sententiam declaratoriam pronunciati sunt, ita designato nomine et cognomine, aliisque adiunctis ut cum alia qualibet persona confundi nequeant.

At haeretici et schismatici notorii illi intelliguntur qui qua tales cognoscuntur ab maiori hominum parte, qui eundem locum inco-

lunt, quamvis nulla praecesserit sententia declaratoria; hanc enim in notorio haeretico necessariam non esse probavimus pag. 80. huius voluminis.

Advertendum tamen est, Episcopum, aut ordinantem in genere, suspensum esse nominatim debere a collatione ordinum, si enim suspensione alia aliqua particulari teneatur obstrictus, et non a collatione ordinum, recipiens ordines valide et licite recipit, nec ulla censura tenetur. Et planum est, cum suspensio non sese extendat ultra voluntatem eam inferentis.

Attamen inter Commentatores quaestio agitur, an sub Piani Capituli verbis etiam Episcopatus comprehendatur.

Et quidem cl. D' Annibale, *Comment.* pag. 115, n. 195 diserte scribit: *quae proinde (suspensio) ad omnes ordines pertinet, etiam episcopalem; cui et alii plures Commentatores assentiuntur, ita ut haec opinio communis dici possit. Rem vero suam tuentur 1. ex principio generali, quia nemo dat quod non habet; cum igitur Episcopus nominatim excommunicatus; suspensus etc. exercitium episcopatus non habeat, hoc nec aliis tradere potest. (1) Deinde ex variis declarationibus Supremae Inquisitionis quas*

(1) Hoc est Suaresii argumentum, qui *De Censuris, Disp. 31, Sect. 1, n. 35* scribit: « Quoad suspensionem existimo Episcopum sic consecratum contrahere illam, quia iura universaliter loquuntur. Et fundantur in principio generali, quod hunc casum includit, quia nemo dat quod non habet. Unde haec non est poena, nec extenditur per aequiparationem, sed est defectus potestatis in dante. »

refert Cardinalis Petra *Comment. ad Constitutiones Apostolicas, Const. XXIX Eugenii IV. n. 19.* quas inter adest lata die 2 Augusti 1708, qua declaratur « Ordinatos et consecratos a veris Episcopis etiam schismaticis et haereticis, non esse iterum consecrandos et ordinandos, et habendos esse pro veris Episcopis; egere tamen dispensatione super irregularitate pro exercitio suorum ordinum. »

At praeclarissimi Scriptores *de la Nouvelle Revue Théologique Tom. XVII, pag. 629* hisce argumentis contrariam sententiam propugnant.

1. quidem quia Pius Papa IX in sua Constitutione suspensionem ferit recipere praesumentes ordinem: *ab ordine suscepto... ordinis sic suscepti.* At valde dubium est an Episcopalis consecratio sit ordo: *C'est une question très controversée et très douteuse.* Vox igitur ordo ad consecrationem episcopalem extendenda non est.

2. Quia in allegatis a Cardinali Petra Supremae Inquisitionis declarationibus, haec hos adhibet terminos *ordinationis et consecrationis.* Quod indicat Legislatorem existimasse consecrationem ab ordinatione differre; consequenter iniuria aptari poenas latas pro ordinatione consecrationi episcopali.

3. Demum quia hoc in Pii IX Capite nulla fit expressa de Episcopis mentio. At sanctum est in iure, Episcopos nulla suspensione vel interdicto affici nisi diserte expr-

mantur. Pianus articulus igitur ad consecrationem Episcopalem applicandus non est.

Ita vero elidunt primum Suaresii argumentum. Satis non esse, scilicet, quod verba legis sint generalia; etenim iura insuper exigunt ut de Episcopis in suspensionis et interdicti negotio, expressa mentio fiat.

Elidunt vero alterum argumentum affirmando, immerito ab Suaresio negari hanc suspensionem poenam esse: *unde haec non est poena;* quod relate ad primam articuli partem verum non est.

Relate vero ad declarationes Supremae Inquisitionis respondent, nullam eas vim habere post Constitutionem *Apostolicae Sedis.* Etenim post hanc nullas alias debemus censuras admittere quam quae in ea recensentur. Atqui Piana Constitutio nullam suspensionem continet contra Episcopos ab excommunicato etc. consecratos; saltem id nondum probatum est: ergo usque dum non probetur, iure merito lata in hoc Piano Capite suspensio ad solos ordines limitabitur, neque ad consecrationem episcopalem extendetur.

Quae igitur tenenda sententia? Arbitramur non esse recedendum a prima.

Primo quidem quia vetusti canones, a quibus desumptum est Pianum hoc caput sub ordinationis nomine loquuntur etiam de ordine Episcopali, ut patet ex citato La-

teranensi Canone, *ordinationes ab Octaviano et Guidone haeresiarchis actas... et ab ordinatis ab eis.* Praedicti igitur haeresiarchae etiam Episcopos ordinauerant. Id autem quamvis quaestio vigeret et an Episcopatus esset ordo, et ab Presbyteratu distinctus: quae tamen quaestio, nostro praesertim aevo, obsoleta fere dici potest, cum thesis quae in Catholicis Scholis defenditur doceat, et Episcopatum esse Sacramentum et ordinem esse ab Presbyteratu distinctum. (1) Cum ergo veteres canones sub ordinum nomine etiam Episcopatum comprehenderent, et Pius Papa IX nihil in re immutaverit, eodem sensu locutus censendus est.

2. Ita vero et antiquos Doctores et ipsas Sacras Romanas Congregationes antiquos canones intellexisse nemo diffitebitur, atque ipsi adversarii id concedunt. At Commentatores plurimi Pianae Constitutionis idipsum arbitrantur; habemus ergo extrinsecum Doctorum consensum; cui certe ratio intrinseca non contradicit.

(1) S. Thomas *in Opusc. 18 de perfect. vitae spirit. cap. 24* ita rem definit: « Quod vero quarto proponitur, quod Episcopatus non est ordo, hoc manifeste » continet falsitatem, si absolute intelligatur. Expresse enim dicit Dionysius, esse » tres ordines Ecclesiasticae Ierarchiae, scilicet Episcoporum, Presbyterorum, et » diaconorum.... Habet enim ordinem Episcopus per comparisonem ad corpus Christi » mysticum, quod est Ecclesia, super quam principalem accipit curam, et quasi » regalem.... Quod autem habent aliquem ordinem et non iurisdictionem solam, » sicut archidiaconus, vel curatus Presbyter, patet ex hoc quod Episcopus potest » multa facere, quae non potest committere, sicut confirmare, ordinare, et consecrare » basilicas... quae vero iurisdictionis sunt potest aliis committere. Idem » etiam patet ex hoc, quod si Episcopus depositus restituatur, non iterum consecratur, » tamquam potestate ordinis remanente, sicut et in aliis ordinibus contingit. »

3. Aevo nostro cum communis sententia sit Episcopatum et ordinem et Sacramentum esse, Pius Papa IX intelligendus est locutus iuxta communem sententiam. Quae de causa nihil impedit quominus vox *Ordo* ad consecrationem episcopalem extendatur.

4. Declarationes allatas a Cardinali Petra, et praesertim supra relatam nobis favere. In ea enim agitur de una ordinatione Episcopali, ut patet ex verbis: *non esse iterum consecrandos et ordinandos, et habendos esse pro veris Episcopis.* At si agebatur de ordinationibus inferioribus, ex. gr. presbyteralibus, addendum fuisset *et pro veris presbyteris etc.* Sed esto, sermo in ea declaratione sit quoque de aliis ordinibus; cum postremo loco dicant Supremi Inquisitores generice prorsus: *egere tamen dispensatione super irregularitate pro exercitio suorum ordinum*, episcopatus excludi nec deberet nec posset.

5. Sanctum est utique in iure, nulla suspensione vel interdicto episcopos affici, nisi exprimentur:

at id sanctum est de Episcopis legitimis qui expedito suae iurisdictionis exercitio fruuntur. Id patet evidentissime ex ipso Cap. IV *Quia periculosum* lato ab Innocentio IV *De Sentent. excomm.* in 6. quod subnectimus. « Quia periculosum » est Episcopis et eorum Superioribus, propter executionem Pontificalis Officii, quod frequenter » incumbit, ut in aliquo casu interdicti vel suspensionis incurrant » sententiam ipso facto: Nos deliberatione provida duximus statuendum, ut Episcopi et alii Superiores praelati nullius constitutionis occasione, sententiae, » sive mandati praedictam incurrant sententiam ullatenus ipso iure » nisi in ipsis de Episcopis expressa mentio habeatur. »

At in casu nostro agitur de Episcopis, quorum ordinatio ab initio vitiosa est utpote suscepta ab haeretico notorio, vel excommunicato nominatim etc. qua de causa non habent expeditum suae iurisdictionis exercitium, cum eorum suspensio ex ipsa illicita ordinatione sequatur. Inde necesse non est ut nominatim suspendantur.

6. Exinde immotum stat primum Suaresii argumentum deductum ex verbis generalibus legis. Exceptio enim petita ab cit. Innocentii IV decreto ad rem non facit.

7. Quamvis vero eiusmodi suspensio quoad primam partem sit vera censura, et non poena tan-

tum, ut Suaresius existimare videtur, nihil officit, cum decretum Innocentii IV in re locum non habeat, consequenter eam incurrant Episcopi consecrati vel ordinati ab Episcopis haereticis notoriis, etc.

8. Utique post Constitutionem *Apostolicae Sedis* nullas alias debemus censuras admittere quam quae in ea recensentur. At quo argumento probatum est, Episcopos ab haereticis notoriis vel ab excommunicatis nominatim consecratos sub hoc capite non comprehendi? De cetero Suprema Inquisitio nullam excommunicationem in re intulit, sed declaravit quod episcopales consecrationes sub latis iuribus comprehenderentur, et consequenter quod tenerentur suspensione episcopi ita consecrati. Nil novi igitur decrevit. Cum autem Pius Papa IX vetera iura in casu retulerit et innovarit, ea stant immota una cum Supremae Inquisitionis declarationibus, quae nihil quantum ad substantiam attinet, vetustis canonibus addunt. Episcopi igitur qui consecrationem episcopalem ab haeretico vel schismatico notorio vel nominatim excommunicato susciperent, suspensionem ab ordine sic suscepto ipso iure incurrerent, ut alii qui ceteros ordines reciperent.

Attamen ad eiusmodi suspensionem incurrendam in lege exigitur praesumptio: *qui eundem ordinem recipere praesumpserunt.* Ergo cau-